

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Olemasoleva maaparandussüsteemi arvelevõtmine

Andres Uuk

Peaspetsialist

28. veebruar 2024

Maaparanduse vajadusest

- Eesti põllumajandus- ja metsamaad on sageli liigniisked ning nende kasutamine sõltub maaparandussüsteemide toimivusest.
- Ligi 637 000 hektarit põllumajandusmaad ja ligi 755 000 ha metsamaad on 01.01.2024 seisuga kantud maaparandussüsteemide registrisse.
- Maaparandussüsteemide korrasolek ja toimimiskindlus on määrava tähtsusega olukorras, kus kliimamuutuste tõttu aasta keskmine sademete hulk kasvab (sademete keskmine hulk aastas on Eestis vahemikus 520–820 mm ning auruvuse suuruseks hinnatakse keskmiselt 360–440 mm aastas).
- Maaparandussüsteemid on valgalapõhised.

Korduma kippuvad küsimused

- Miks on vaja maaparandussüsteeme registrisse kanda?
- Kas maaparandussüsteemi registrisse kandmine puudutab kõiki kraavivõrke või on sellel mingisugused piirangud?
- Mida tähendab lihtsustatud korras registrisse kandmine?
- Kas registrisse kandmisega kaasnevad ka mingisugused kulud? Tasuta
- Kas samasugused võimalused toetuste saamiseks on nii eraisikutel kui juriidilistel isikutel?
- Milleks on toetus ette nähtud?
- Kui suur on toetus?
- Kas maaomanik peab arvestama ka omaosalusega?
- Mis juhtub, kui 2025. aasta lõpuks ei ole maaparandussüsteem registrisse kantud?
- Kust on võimalik vajadusel nõu ja abi saada?

Miks on vaja kanda olemasolevad maaparandussüsteemid registrisse?

- Kohustust ei ole.
- Maaparandussüsteemid on väärtus.
- Võimalus on saada toetuste näol abi süsteemide korrashoiuks ja seeläbi ka maade eesmärgipäraseks kasutamiseks.
- Korras maaparandussüsteemide kaudu tagatakse Eestimaa maa optimaalne kasutamine.
- 1.jaanuar 2026.a. ei saa enam maaparandussüsteeme lihtsustatud korras kanda maaparandussüsteeme registrisse ja alustada tuleb projekteerimistingimuste taotlemisest.

Iga kraav ei ole rajatud maaparanduse otstarbel

- Maaparandust reguleerib maaparandusseadus (MaaParS)
- Vastu võetud 16.05.2018 [RT I, 31.05.2018, 3](#)
jõustumine 01.01.2019
- **Maaparandus** on maa kuivendamine, niisutamine ja maa veerežiimi kahepoolne reguleerimine. Samuti agromelioratiivse, kultuurtehnilise ja muu maaparandushoiutöö tegemine mida tehakse maatulundusmaal, maa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks.

Maaparandussüsteem

- Maaparandussüsteemi liigid:
 - Kuivendussüsteem
 - Niisutussüsteem
 - Veerežiimi kahepoolne reguleerimise süsteem

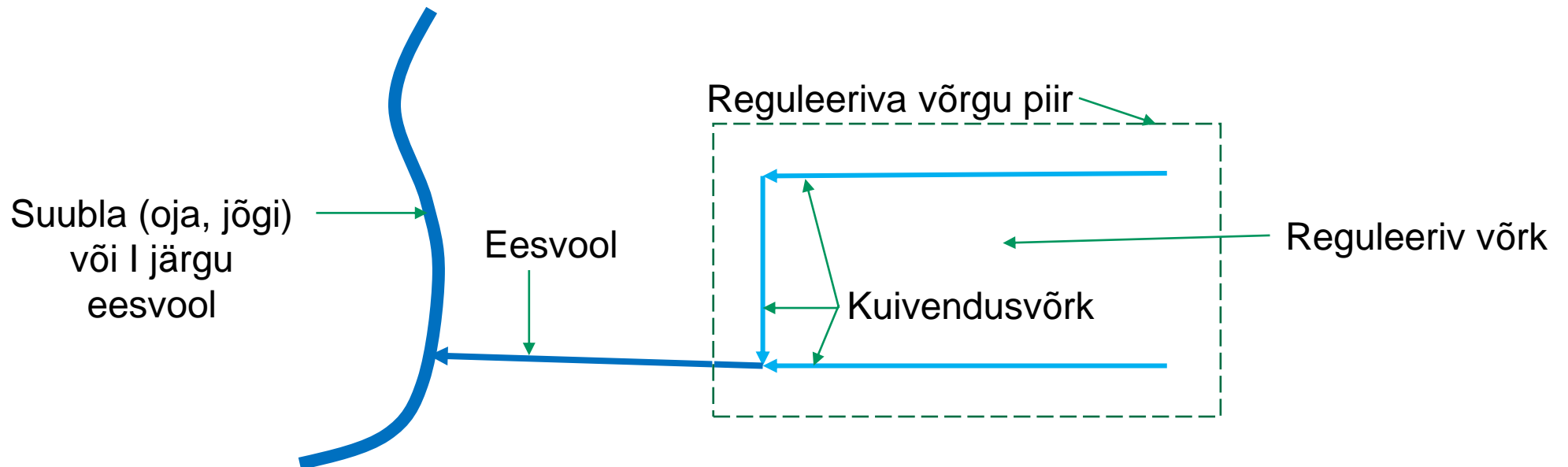
Eestis mõeldakse maaparandussüsteemi all peamiselt maatulundusmaal asuvat kuivendussüsteemi, mis koosneb maaparandussüsteemi maaalast (kuivendatud ala) ehk reguleerivast võrgust ja eesvoolust.

- Reguleeriv võrk, mis koosneb drenaažitorudest ja kraavidest, on rajatud liigvee vastuvõtmiseks.
- Eesvoolu (kraav, süvendatud oja või jõgi, ka kollektoreesvool) kaudu juhatakse liigvesi kuivendusvõrgust ära.

Maaparandussüsteem

- Maaparandussüsteemi (MPS) reguleeriv võrk on veejuhe või veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks (kuivendusvõrk) või vee jaotamiseks (niisutusvõrk), või ühine võrk (veerežiimi kahepoolse reguleerimisevõrk). Üldjuhul tekitab MPS-i lahtise eesvoolu suubumine suublasse või I järgu eesvoolu.

Olemasoleva maaparandussüsteemi arvelevõtmine

- Tegemist on maaparandussüsteemiga, mis on ehitatud enne 2003.a 1. juulit, aga mida pole kantud maaparandussüsteemide registrisse ja mille andmed on nähtavad olemasolevalt kaardilt.
- Kui andmed ei ole leitavad kaartidelt, on nõutav mõõdistamisjoonis.
- Registrisse kantakse taotluse alusel, kuni **31.detsember 2025**

Üldised põhimõtted enne taotluse esitamist

- Maaparandussüsteemide registrisse (MSR) kantav (arvelevõetav) maaparandussüsteem peab olema rajatud enne 01.07.2003.a. [Abiks maa-ameti ajaloolised kaardid.](#)
- Maaparandussüsteem ei tohi olla kantud maaparandussüsteemide registrisse. [Põllumajandus- ja Toiduameti maaparanduse kaardirakendus.](#)
- Kraavid peavad olema looduses nähtavad (vähemalt 25 cm sügavune), drenaažisüsteem leitav.
- Olemasolevat süsteemi peab olema võimalik maaparandusseaduses toodud nõuetele vastavusse viia maaparandushoiutööde (hooldustööd või uuendustööd) tegemisega.
- Kui vajalikuks osutuvad rekonstrueerimistööd, ei ole võimalik lihtsustatud korras registrisse kanda.
- Registrisse kantava maaparandussüsteemi reguleeriv võrk peab asuma maatulundusmaal.
- Arvele võetav süsteem peab olema terviklik. Kuivendussüsteemi arvele võtmise eelduseks peab olema suubla või I järgu eesvool. Niisutussüsteemi korral niisutusvee kättesaadavus. Kahepoolse reguleerimise korral kuivendussüsteemi ja niisutussüsteemi olemasolu.
- MSR-i kantav maaparandussüsteemi eesvool peab olema kantud Eesti topograafilisse andmekogusse ETAK (nn põhikaart).

Taotluse esitamine

Vabas vormis taotlust on võimalik esitada:

- kliendiportaali kaudu
- e-postiga saates (digiallkirjaga)
- paber kandjal tavalise postiga saates (allkirjastatult)

Kontaktid, kuhu esitada ja kust saada abi on toodud ettekande lõpus.

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Kliendiportaali kaudu taotlus esitamine

Kliendiportaali kaudu (<https://portaal.agri.ee>) maaparanduse teenus „Olemasoleva maaparandussüsteemi arelevõtmine“.

Lihtteenus millele juurde on vaja lisada taotlus kuid pole vaja digitaalselt allkirjastada.

REGIOONAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTERIUM

Sisene portaali

Kliendiportaal

Sinu ajavõit asjaajamises

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

- Järelvalvetasu otsused
- Kontrolltoimingud
- Maaparandus
- Mahe toit ja sööt
- Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus
- Seemned
- Sööt
- Taimekaitse
- Taimetervis
- Toit
- Veterinaararst
- Väetised
- Väljaveosertifikaadid

kliendiportaal@agri.ee Kasutusjuhend

REGIOONAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTERIUM

Klient, keda esindan: **ANDRES UUK** Logi välja

Minu teenused Minu kirjad Minu andmed Ettekirjutused

Minu koondvaade

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

- Maaparandus
- Mahe toit ja sööt
- Mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus
- Seemned
- Sööt
- Taimekaitse
- Taimetervis
- Toit
- Väetised
- Väljaveosertifikaadid
- Veterinaararst

Minu koondvaade - ANDRES UUK

TEENUSED, MIDA KASUTAN

Maaparandusosal tegutsevate ettevõtjate majandustegevusteade VAJAB TÄIENDAMIST ✓
Maaparandusosal tegutsevate ettevõtjate majandustegevusteate lisamine, muutmine ja esitamine

Olemasoleva maaparandussüsteemi arelevõtmine VAJAB TÄIENDAMIST ^

Taotluses märgitakse:

- 1) Taotleja nimi, isiku- või registrikood ja kontaktandmed (mitme omaniku puhul kõigi omanike vastavad andmed);
- 2) Kinnisasja asukoht, katastritunnus, sihtotstarve ja omaniku nimi (mitme kinnisasja korral andmed kõikide kinnisasjade kohta);
- 3) Võimalusel kõigi puudutatud maaomanike nõusolek(ed)/kooskõlastus(ed);
- 4) Võimalusel asukohaskeem;
- 5) Kuivendus- või niisutusviis;
- 6) Maakasutuse viis;
- 7) Olemasoleva maaparandussüsteemi ehitusaasta;
- 8) Kui on olemas, siis mõõdistusjoonis(ed);
- 9) Muud taotleja arvates olemasolevat maaparandussüsteemi iseloomustavad ning menetlemist kiirendavad andmed.

Alusta uut taotlust

26.02.2024 **Olemasoleva maaparandussüsteemi arelevõtmine** VAJAB TÄIENDAMIST ✓

Taotluse sisu

- Asukohakirjeldus (näiteks katastriüksuse tunnus/ed)
- Asukohaplaan
- Kraavide asukoht mida tahetakse arvele võtta
(ka üksik kraav võib moodustada MPS-i kui see asub kuppelmaastikul)
- Kraavide kohta saab infot maaameti põhikaardilt või [ETAK](#) kihilt
- Kooskõlastused arvelevõetava MPS-i maaomanikega, vajadusel naabermaaomanikega
- Vajadusel mõõdistamisjoonis.
- Muud maaparandussüsteemi olemasolu tõendavad dokumendid (teostusjoonised, pass, ajaloolised joonistatud kaardid).

Kasutusloa saamise eelduseks on tingimused

Lihtsustatud korras kasutusloa saamiseks ja registrisse kandmiseks.

- Kraavid ei ole juba kantud maaparandussüsteemide registrisse (MSR).

Kõige värskemad andmed leiab [Põllumajandus- ja Toiduameti maaparanduse kaardirakendusest](#).

- Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk asub eelkõige maatulundusmaal.
- Kraavid on nähtavad olemasolevalt kaardilt sh. [Maa-ameti ajaloolistelt kaartidelt](#).
- Kraavide või eesvoolu suubumine eesvoolu, suublasse või I järgu eesvoolu on kaardilt selgelt arusaadavad.
- Kraavid on looduses selgelt näha.
- Kraavid on liigvee ära juhtimiseks korda tehtavad hoiutöödega (hindab ametnik välitöödel).
- [Maaparandushoiutööde nõuded](#) Maaeluministri määrus 19.12.2018 nr. 75

Kantakse registrisse kui on täidetud PTA poolt määratud nõuded

- Esitatakse nõuetele vastav mõõdistamisjoonis (tähtaeg 30 päeva). [MaaParS §101](#)
- PS! Mõõdistamisjoonis ei taga maaparandussüsteemi lihtsustatud korras arvele võtmist ja registrisse kandmist.
- Rekonstrueerimist vajavale MPS-le võetakse PTA käest projekteerimistingimused.

Kraavid mis on liidetavad andmehõive korras registris oleva MPS-ga.

- Kui on selgelt arusaadav et kraav või kraavid jäävad ühe või mitme kinnistu piiridesse, millel on üks omanik või mitu kaasomanikku (volitus) ja kraavid on võimalik liita olemasoleva maaparandussüsteemiga.
- Kraavid ei tohi piirneda või läbida naaberkinnistut.
- Registris oleva süsteemi pindala ei suurene üle 10% ja mitte rohkem kui 10ha
- Punkt 2 ei kehti juhul kui taotlejal on naaberkinnistu maaomaniku kooskõlastus, punkt 3 on täidetud ning kraavid on võimalik liita olemasoleva maaparandussüsteemiga.

Kaitstavad loodusobjektid

Eesmärgiks bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja kvaliteetse elukeskkonna säilitamine

- Keskkonnametiga kooskõlastatakse maaparandushoiutöö tingimused nendel arvelevõetavatel aladel, mis on seotud kaitstavate loodusobjektidega sh Natura aladega.
- Kaitstavad loodusobjektid on:
 - 1) kaitsealad;
 - 2) hoiualad;
 - 3) kaitsealused liigid ja kivistised;
 - 4) püsielupaigad;
 - 5) kaitstavad looduse üksikobjektid;
 - 6) kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.
- I ja II kategooria liikide info on piiratud ning selle kontrollib PTA üle EELIS-est (Eesti looduse infosüsteemist).
- Keskkonnametilt saadud kooskõlastusest, mis arvestab kaitseväärtuste säilitamisega ja liikide elupaiganõudlustega, sõltub maaparandussüsteemi kandmine registrisse. **PTA arvestab üldjuhul Keskkonnaameti esitatud kooskõlastuse sisuga.**

Kaitstavad loodusobjektid

Eesmärgiks bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja kvaliteetse elukeskkonna säilitamine

- Maaparandussüsteemi rekonstrueerimiseks projekteerimistingimuste ja edasisel ehitusloa taotluse menetlemisel lähtutakse keskkonnamõju eelhinnangu tulemusest algatada või mitte algatada KMH (keskkonnamõju hindamine).
- Projekteerimistingimustega seatakse kaitseväärtuste mõjutamise uurimine kraavide ja eesvoolude rekonstrueerimisel, lisaks peab projekteerija välja selgitama ja analüüsima, milline on tegevuse mõjuala ning kuidas on võimalik tegevust kavandada selliselt, et kaitstavate loodusobjektide kaitse-eesmärgid on tagatud.
- **Oluline on projekteerija oskus kasutada võtteid, mis leevendaksid kuivenduse negatiivseid, kuid ei kahandaks samas olulisel määral positiivseid mõjusid.**
- Eelhinnangu andmiseks esitab taotleja PTA nõudmisel koos ehitusloa taotlusega eelhinnangu koostamiseks vajaliku teabe keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse¹ § 6¹ lg 1 alusel.

Kaitstavad loodusobjektid

Eesmärgiks bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja kvaliteetse elukeskkonna säilitamine

- Võttes arvesse looduslikku tasakaalu, soovitame mitte taotleda maaparandussüsteemi registrisse kandmist kuivendusest mõjutatud kaitstavatel loodusobjektidel või ka nendega piirnevatel aladel.

Tegevus turvasmuldadel

Eesmärgiks suurendada ja säilitada muldade, sh soolade turbas seotud süsinikuvaru ning vältida turbaalade edasist degradeerumist

- Turvasmuldadega on seotud mitmed strateegiad ja tegevuskavasid, mis on EL õigusruumist kohalduvad: ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ja looduse taastamise määrus, LULUCF määrusest (EL) 2018/841, Kliimapoliitika põhialused aastani 2050, maaparandushoiukavad 2022-2027 ja koostamisel olev kliimaseadus jne.
- Turvasmullad on: madalsoomullad (M), siirdesoomullad (S) ja rabamullad (R), AM - lammi-madalsoomuld, ranniku madalsoomullad (Mr) ja/või ka G1-turvastunud mullad sõltuvalt turbakihi tusedusest.
- Kontrollida tuleks turvasmuldade olemasolu kinnisasjal, soovitavalt [PRIA veebikaardilt](#) valides kaardikihtidest valik Turvasmullad 2023-2027.
- NB! Perioodi 2023–2027 maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeeringutoetust turvasmuldadel taotleda ei saa.

Tegevus turvasmuldadel

Eesmärgiks suurendada ja säilitada muldade, sh soolade turbas seotud süsinikuvaru ning vältida turbaalade edasist degradeerumist.

- Maaparandushoiutööde lubamine turbamaadel enne riikliku kliimapoliitika täpsustumist võib olla ennatlik ja võib minna vastuollu riigi huvidega.
- Võttes arvesse eelnevat soovitage mitte taotleda maaparandussüsteemi registrisse kandmist turvasmuldadel.

Põhjused taotluse läbi vaatamata jätmiseks.

- Kraavid on juba registrisse kantud ja määratud reguleeriva võrgu piir.
 - Eesvoolude korral võrgu piire ei arvestata (reguleeriva võrgu piir), õiguslik tähendus on pikkuse osas.

Piirdekraavid. Oma olemuselt on need ette nähtud maaparandussüsteemi rajamisel, peale tuleva liigvee ära lõikamiseks ja on juba kantud MSR-i.

- Esitatud taotlusega näidatud maa-alal ei ole maaparandussüsteemile iseloomulikke tunnuseid ja need pole nähtavad olemasolevalt kaardilt.
- Ettenähtud 30 päeva jooksul ei ole esitatud nõuetekohast mõõdistamisjoonist.
- Kraavid on kaevatud peale 2003.a. 1.juulit. ja pole arvele võetud MSR-i. Kohalduvad samad nõuded mis maaparandussüsteemi rekonstrueerimisel või ehitamisel e. alustada tuleb projekteerimistingimuste taotlemisest.

Hoiukohustus MaaParS §

- MSR-s olevatele süsteemidele hakkab kehtima maaparandushoiukohustus, st maaomanik peab edaspidi teostama oma kinnisasjal asuval maaparandussüsteemi osal maaparandushoiutöid, et oleks tagatud ülesvoolu jäävate maaparandussüsteemide või nende osade häireteta töö.

Kust saada teavet kitsendusi põhjustavatest maaparandusrajatistest oma kinnistul?

Kitsendusi põhjustavatest maaparandusrajatistest ja nende piirangute ulatusest leiad infot kõige lihtsamalt maakatastri kitsenduste kaardirakendusest, mis asub aadressil <https://kitsendused.maaamet.ee>.

Juhised:

<https://maablogi.files.wordpress.com/2021/12/valjaanne-2021-maaparandus.pdf>

Metsa maaparandustööde toetus (KIK)

- Taotlusvoor on planeeritud toimumisaeg on 12.08 kuni 02.09.2024.
- Toetus on mõeldud olemasoleva maaparandussüsteemi uuendamiseks.
- Toetatakse olemasolevate kuivenduskraavide ja eesvoolu puhastamist settest, voolunõva rajamist ja truubi asendamist.
- Toetust saab taotleda metsaühistu ja erametsaomanik.
- Toetuse määr on kuni 10 000 eurot erametsaomaniku kohta.
- Ühikhinnad erinevate tegevuste kohta, näiteks: 1,5 eurot uuendatava kuivenduskraavi või eesvoolu jooksva meetri kohta; 35 ...245 eurot asendatava truubi jooksva meetri kohta
- <https://www.eramets.ee/toetused/metsamaaparandustööde-toetus/>

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeringutoetus (PRIA) 1

- Toetust antakse kuivendussüsteemide ja veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteemide ajakohastamiseks, et kliimamuutuste tingimustes aidata kaasa põllumajandussektori vastupanuvõime ja toiduga kindlustatuse tagamisele ning vähendada põllumajandussaagi kadu.
- Toetatakse tegevusi, mis:
 - 1) parandavad maaparandussüsteemi eesvoolu tehnilist ja ökoloogilist seisundit;
 - 2) leevendavad maaparandussüsteemi toimimisega kaasnevat negatiivset keskkonnamõju.
- <https://www.riigiteataja.ee/akt/102022024002>
- Infopäev toimub 11.03.2024

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeeringutoetus (PRIA) 2

- Taotlusvoor on planeeritud toimumisaeg on aprilli lõpp 2024.
- Toetust antakse:
 - 1) kuivendussüsteemi või veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteemi eesvooluks oleva veejuhtme või selle osa ja seal paikneva drenaažisuudme (edaspidi koos eesvool) ning settebasseini ja puhastuslodu uuendamiseks;
 - 2) eesvoolul paikneva keskkonnakaitseks vajaliku rajatise ehitamiseks ehitusseadustikus või maaparandusseaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeringutoetus (PRIA) 3

- Toetust ei anta:
üksnes metsamaal paiknevat maaparandussüsteemi teenindava eesvoolu või selle osa uuendamiseks;
- keskkonnakaitserajatise ehitamiseks ja uuendamiseks metsamaal.
- eesvool paikneb maaparandussüsteemi osal, mille maa-ala on valdavalt turvasmuldadel;
- eesvool asub lähemal kui 400 meetrit Natura 2000 võrgustiku alast;

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeringutoetus (PRIA) 4

- Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on 520 000 eurot strateegiakava programmiperioodil kõikide maaparanduslike sekkumiste kohta kokku.
- Eesvoolu uuendamise korral on toetuse käibemaksuta ühikuhind 7847 eurot kilomeetri kohta.
- Puhastuslodu uuendamise korral on toetuse käibemaksuta ühikuhind 877 eurot puhastuslodu kohta.
- Settebasseini uuendamise korral on toetuse käibemaksuta ühikuhind 515 eurot settebasseini kohta.
- Lõhejõe uuendamise korral on keskkonnamõjude eelhinna käibemaksuta ühikuhind ühe taotluse kohta 2000 eurot.
- Vee-elustiku eksperdi eksperdiarvamuse käibemaksuta ühikuhind on 1000 eurot ühe taotluse kohta.

PTA kontaktid

- E-postiga taotluse saatmisel PTA regiooni piirkondliku esindusele

Põhja region

1. Harjumaa harjump@pta.agri.ee
2. Raplamaa raplamp@pta.agri.ee

Lääne region

1. Hiiumaa laane@pta.agri.ee
2. Läänemaa laane@pta.agri.ee
3. Pärnumaa laane@pta.agri.ee
4. Saaremaa laane@pta.agri.ee

Ida region

1. Ida-Virumaa virump@pta.agri.ee
2. Lääne-Virumaa virump@pta.agri.ee
3. Jõgevamaa jogevamp@pta.agri.ee
4. Järvamaa jarvamp@pta.agri.ee

Lõuna region

1. Viljandimaa pmviljandi@pta.agri.ee
2. Põlvamaa pmpolva@pta.agri.ee
3. Tartumaa pmtartu@pta.agri.ee
4. Valgamaa pmvalga@pta.agri.ee
5. Võrumaa pmvoru@pta.agri.ee

PTA kontaktid taotluse esitamisel

- Võimalik saata ka tavapostiga või tuua isiklikult esindusse.

Põhja region

1. Harjumaa - Teaduse 2, 75501 Saku
2. Raplamaa - Tallinna mnt 14, 79513 Rapla

Lääne region

1. Hiiumaa - Leigri väljak 5, 92412 Kärdla
2. Läänemaa - Jaani 10, 90502 Haapsalu
3. Pärnumaa - Roheline 64, 80010 Pärnu
4. Saaremaa- Kohtu 10, 93812 Kuressaare

Ida region

1. Ida-Virumaa - Pargi 15, Jõhvi linn, 41532 Ida-Virumaa
1. Lääne-Virumaa - Fr. R. Kreutzwaldi 5/2, 44314 Rakvere
3. Jõgevamaa - Suur 3, 48306 Jõgeva
4. Järvamaa - Pärnu 58, 72712 Paide

Lõuna region

1. Viljandimaa - Vabaduse plats 4, II korrus, 71020 Viljandi
1. Põlvamaa - Puuri tee 1, 63308 Põlva
2. Tartumaa - Tähe 4, 51010 Tartu
3. Valgamaa - Kesk tn12, 68203 Valga
4. Võrumaa - Katariina 7, 65608 Võru

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Täna kuulamast!

Andres Uuk

